

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisporna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrť strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflöva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Delajmo za napredno kmečko organizacijo.

Zabavljati po gostilnah in pri somišljenikih, pisati v liste o napakah in slabostih klerikalcev, še ni nobeno delo za izpodkopavanje tal klerikalni stranki. Treba je smotrenega in podrobnega dela, treba je organizacije v malem!

Prihodnje leto se vrše deželnozborske volitve. Te volitve so velikanskega pomena za kmetovalce, kajti ti volijo dve tretjini vseh deželnih poslancev, torej odločujejo o usodi dežele in o njenem gospodarstvu. Treba je torej že naprej misliti, koga se bo volilo.

Ali so kmetje dozdej odločevali, kdo naj jih zastopa v deželnem zboru? Ne! Vsi poslanci kmečkih občin in splošne kurije so jim bili vsiljeni od klerikalne stranke. Nihče ni kmetov vprašal, koga bi radi, komu zaupajo, da bo zastopal njih koristi. Komandirali so iz Ljubljane in koštruni in ovce so drli na volišče, spredaj duhovniki, in oddali glasove za človeka, ki ga še nikoli niso videli, nikoli o njem kaj slišali in ki razume o kmečkih željah in potrebah kakor zajec na boben. Farovž je ukazal in zgodilo se je! Backi so drli za kaplanom ali župnikom in bi volili tudi njegovega hlapca, ko bi jim tako ukazal.

To je ravno največja sramota za našega kmeta! Ali je res tako neumen, da bo vedno delal tlako klerikalni stranki? Ne, ni več tako neumen; prirojena upornost proti tlačiteljem se tudi na kmetih čimdalje bolj kaže. Že od zadnjih volitev se je mišljenje včasih najbolj vnetih klerikalnih pristašev spremenilo. Še drže s stranko, toda postavijo se ji po robu, če jim kaj ne ugaja. Ne dajo se več komandirati in sami najbolj zabavljajo čez ostudni terorizem in vnebovpijoče krivično postopanje klerikalnega deželnega odbora proti nesomišljenikom. Spominjamo samo na začetek balkanske vojne preteklo jesen. »Slovenec« je kakor pred štirimi leti, začel pisati zoper balkanske Slovane, zlasti Srbe, toda njegovi pristaši, kmetje, so začeli list po-

šiljati nazaj in odpovedali naročnino. Cele koše »Slovenca« je romalo nazaj in list je moral drugače pisati, sicer bi ga bojkotirali lastni pristaši.

Ta dogodek nas uči, da niso ljudje več tako zabiti in da znajo tudi z lastno glavo misliti, če jim ni kaj po volji. Takega veseliga pojava smo težko čakali in naprednjaki bomo najbolj veseli, kadar bodo kmetje vse svoje zadeve sami v roke vzeli ter sami brez komande odločevali, kar bo njim prav.

To zavest je treba utrjevati med ljudstvom in skoro bo bolje. Svobodni državljani smo in zadnji čas je, da se tudi na Kranjskem otresemo tistega strahu pred tarovžem. Živimo trezno in vzgledno, udeležujmo se vsega gospodarskega življenja v občini in skušajmo priti tudi v gospodarska društva, čeprav so klerikalna. Tukaj ravno se mora začeti in ne bo dolgo trpelo, da se iz takih društev vrže politika in jih preobrazi le v taka, ki delujejo v dobrobit kmeta in njegovega blagostanja. Naši somišljeniki po občinah in vaseh so večinoma vzorni gospodarji in trdni kmetje, zato si lahko pridobe vpliv do sovaščanov, ki jim kot dobrim gospodarjem morajo več verjeti kakor duhovniku, od katerega se drugega ne sliši kot politika, bodisi na cesti, v društvih, na prižnici ali spovednici.

Razširjajte tudi napredne liste, predvsem »Slovenski Dom«, ter dajte te časopise drugim čitati. Počasi se bodo ljudem začele odpirati oči in pametnejši in razumnejši bodo skoro sprevideli, kje je boljše, ali biti ničla in bacek pri klerikalcih ali samostojno skrbeti in odločevati svoje zadeve.

Po vseh kronovinah razen na jugu monarhije so se osnovale močne kmetске stranke, ki se ne brigajo za druge stanove, zlasti si prepovedujejo vmešavanje duhovniških politikov. In v teh strankah se ne govori nič o veri, kajti vera mora biti za vsakega nekaj vzvišenega, ki je ne gre vlačiti v politični boj. Vere se ni treba prav nič dotikati, opravljajmo svoje verske dolžnosti tako, kakor vsakemu vest vele-

va in zahtevajmo tudi od duhovnikov, da nas pouče v cerkvi o verskih resnicah, prepovedujmo pa si, da bi nam pridigali svojo politiko. Politiko si bomo sami napravili, kakor bo za nas najbolje.

In za take nastope je treba pridobivati si somišljenike. Eden ali dva si še ne upata resnice povedati duhovniku v obraz, ker se morata bati, da jih drugi nahujskani zaslepljenci še napadejo in kakor smo že navedli nešteto slučajev, je tepež, goljufija, tudi uboj v prid klerikalcem pri njih odpustljivo dobro delo, kajti njih sredstva niso izbirčna. Toda zbirati okrog sebe čim dalje več takih, ki samostojno mislijo, bo delo pospeševalo in večje število uglednih mož lahko potegne celo vas, celo občino za seboj. Kakor hitro bodo ljudje videli, da gre tu le za povzdigo moči kmetovalcev, da se nočemo prav nič dotakniti njih verskega prepričanja, ampak da se hoče še delati na to, da se vera ne zlorabi in ne onečaščuje svetih krajev, smo lahko zagotovljeni, da morajo kmalu kmetje odločevati v svojih zadevah in da se bodo kaj hitro otresli klerikalnega jarma.

Torej manj zabavljati, več delati! Vzorno in vzgledno živeti, brigati se za gospodarske zadeve ter opozarjati na napake in nerednosti, ki se vrše v občinski upravi ali v gospodarskih društvih. Tako delo naj bo temelj preobratu in ni se bati, da bi dobri, razumni ljudje ne držali z nami.

Skader padel.

Teško pričaovani dogodek se je uresničil: Skader je padel v noči od torika na sredo. Dva dni je trajalo strahovito bombardiranje velikih oblegovalnih srbskih topov in Črna gora je bila zaprta na vseh straneh, da ne bi uhajale vesti iz nje.

V torek proti večeru so Črnogorci v ljutem naskoku vzeli zadnje utrdbe na Tarabošu ter so bili tako gospodarji mesta. Ko je padel Taraboš, je bilo vsako nadaljnje upiranje brezupno. Popoldne so poskusili Turki protinapad na črnogorske pozicije, zlasti na Taraboš. Črnogorci so

ta protinapad sijajno odbili ter obenem obnovili naskok na vseh frontah. Ko se je stemnilo, so zavzeli Črnogorci zadnje turške pozicije na Tarabošu, in ob 10. zvečer je bila naznanjena brezpogojna predaja mesta. Opolnoč so prikorakale prve črnogorske čete v mesto, v katerem je gorelo nekaj hiš. Črnogorsko poveljništvo je takoj razdelilo straže po mestu, da skrbe za mir.

Ko so črnogorske čete prikorakale v napol razrušeni Skader, jih je v ulicah pričakovala številna množica. Črnogorski vojaki so delali red, da je mogla vojska, ki je vztrajala že dva dni v neprestanem boju, neovirano zasesti glavne prostore in da ni prišlo do pouličnih bojov in požigov. Srbi, katerih je bilo veliko število v mestu, so živahno pozdravljali zmagovalce in jih sprejemali kot osvoboditelje izpod turškega in albanskega jarma z navdušenimi klici in jih pozdravljali in objemali s solzami v očeh. Objemali so zmagovalce, vojake in častnike. Po celem mestu so se dogajali pretresljivi prizori. Turška posadka je deloma že pred mestom izročila Črnogorcem orožje in se vdala. Navdušenje med oblegovalno armado prekipeva vse meje.

Veselje v Cetinju.

Prve vesti o padcu Skadra so pripele v torek ob 8. zvečer na Cetinje. Vse mesto je bilo celo noč na nogah. Po ulicah je vladalo živahno življenje. Veselje in ponos sta bila brezmejna. Ljudje so se objemali radosti in povsod prepevali narodne pesmi. Starci so se jokali radosti. Vse mesto je bilo v zastavah. Ljudstvo se je zbralo pred kraljevo palačo in kralj Nikolaj je ginjen slavil armado.

Velikansko veselje in praznovanje v Belgradu.

Vesti ob padcu Skadra so prihajale ponoči in zgodaj zjutraj. Kralj Peter je dobil brzojavko o padcu od kralja Nikole ob 2. ponoči. Ob 5. zjutraj je prišla uradna vest o dogodku na ministrstvo zunanjih del. Takoj nato so došle tudi razne privatne vesti. Listi so že na vse zgodaj priredili posebne izdaje. Manifestacije na ulicah so se pričele že ob pol 8. zjutraj. Dijaki vseh srednjih šol, katerim so se pridružili gojenčji in gojenke vseh ostalih šol, so priredili prevod po ulicah, prepevali rodoljubne pesmi ter z navdušenimi klici slavili črnogorsko - srbsko junaštvo. Ves Belgrad je v zastavah in v zelenju. V celem mestu ni nitj ene hiše, ki bi ne bila razobesila zastave. Po ulicah in cestah valovi tisočglava množica, ki navdušeno poje himni: »Onam, onamo, za brda ona« in »Bože pravde«. Ljudje se od veselja jočejo na ulicah, se objemajo in poljubujejo. Na čelu dijaškega spreveda korakajo dekleta, oblečena v praznična oblačila. Za dijaki je stopala nepregledna množica meščanov, vojakov in žena. Manifestacijski spreved se je pomikal mimo kraljevskega dvorca, kjer

je množica zapela kraljevsko himno in priredila kralju Petru navdušene ovacije. Kralj se je ginjen do solz zahvaljeval. Mimo hotela »London« se je nato množica napotila nizdol pred narodno skupščino, kjer so se znova ponovile manifestacije. Na zbrano ljudstvo je imel nagovor predsednik narodne skupščine Andra Nikolić, ki je v kratkem, a krasnem govoru slavil zmago pred Skadrom. Svoj govor je zaključil z vzklikom: »Živelo rodoljubje naše mladine in meščanstva, živela kralja srbski in črnogorski, živela junaška črnogorska in srbska vojska!«

Manifestacije se v mestu ponavljajo. Povsodi je veselo in praznično razpoloženje. Vse kaže, da je padec Skadra na javnost napravil globlji in večji vtisk, kakor svoječasno osvojitvev Skoplja.

Vest o padcu Skadra je vzbudila velikansko navdušenje tudi v skupščini. Ko je naznanil ministrski predsednik Pasić oficijozno vest o padcu Skadra, je nastala v zbornici taka navdušenost, da je moral ministrski predsednik prekiniti sejo za pol ure.

Avstrijski Slovani

so istotako z velikim navdušenjem sprejeli vest o padcu Skadra. Vlada je sicer prepovedala, da se ne sme ta dogodek proslaviti z izobešanjem zastav in z obhodi. Tem pristrčnejše je pa bilo veselje v malih družbah in v sredo je občutil vsak Slovan kot nekaj praznika.

Na Češkem, zlasti v Pragi in Kolinu, so izobesili zastave, toda policija jih je snela. Prav tako so bili v sredo večer velikanski obhodi, katere je morala policija razgnati.

Kaj sedaj?

Velesile so določile Skader za glavno mesto Albanije in vztrajajo tudi zdaj še na tem stališču. Naša in italijanska monarhija sta najbolj udeleženi pri tem in naši diplomati zatrjujejo, da ostane pri tem, da pripade Skader Albaniji, ker ni povoda, misliti, da bi ena ali druga velesila hotela prelomiti svojo besedo.

Če bi se Črna gora upirala izročiti Skader velesilam, bo treba najti sredstva, da se Črna gora k temu prisili. Če ne bo našla Evropa za to sredstva, bo našla sredstva kaka druga država. Glasilo našega zunanjega ministrstva izjavlja, da bo oborožena sila pregnala Črnogorce iz Skadra, če ne bodo šli mirnim potom. To se bo zgodilo tako, da bodo ali vse velesile poslale vojaške oddelke v Črno goro, ali bo pa le Avstrija dobila naročilo, da izvrši z oboroženo silo sklep velesil.

Kaj bodo storili Črnogorci, še ni znano. Ker je pa kralj Nikolaj ukazal, da se morajo utrdbe Skadra hitro popraviti in Skader z živili preskrbeti, je nedvomno, da mislijo Skader tudi obdržati.

Zunanji minister Berchtold se je v sredo s posebno noto obrnil na evropske ve-

lekabinete. Nota pravi, da zahteva vsled padca Skadra mednarodni položaj takojšnje razjasnitve mednarodnega položaja. Nota opozarja nadalje na sklepe londonske konference veleposlanikov ter poudarja, da pričakuje avstrijska vlada, da bodo vse velesile, kakor so bile solidarične v sklepih, tako tudi solidarične v posledicah.

Nota zahteva, da naj velesile zahtevajo, da Črna gora v najkrajšem času preda Skader, sicer naj se izkrcajo oddelki mednarodnega brođovja ter zasedejo ne samo nekatere obrežne kraje, marveč tudi druge kraje v deželi.

Če bi se velesile ne mogle sporazumeti, pravi nota nadalje, naj se zahteva evropski mandat.

Nota poudarja nadalje: Ker je bil na londonski konferenci soglasno storjen sklep glede Skadra, je smatrati, da se bodo velesile tudi držale tega sklepa. Če se tedaj skupna akcija ne posreči, je

vsaka posamezna velesila upravičena poseči vmes

in pripomoči sklepu do veljave.

Avstrijska nota protestira proti vsakemu zavlačevanju ter zahteva odgovor še danes ali jutri.

Avstrija ima na črnogorski meji vse pripravljeno, tako da vsak trenotek lahko prične z akcijo proti Črni gori z vseh strani in da ji je uspeh zagotovljen.

Zavzetje Skadra in posledice zavzetja se presoajajo v Londonu sledeče: Padec Skadra je ustvaril popolnoma novo situacijsko sliko. Črnogorski kralj Nikolaj se sedaj po tem sijajnem uspehu svojih črnogorskih junakov lahko ukloni Evropi, odnosno željam bajne Evrope, in prepusti Skader, ali ga pa ta Evropa k temu prisili. Vsekakor pa mora Evropa v tem slučaju priznati Črni gori jako obsežne teritorialne koncesije. Nadaljnih nasilnih korakov proti črnogorskemu kralju Nikolaju Evropa ne more podvzeti, ker on lahko sedaj soglašja z ostalimi zavezniki in podpiše preliminarni mir. Avstrija bi sicer lahko pričela akcijo na svojo pest, kar bi imelo seveda sedaj še negotove uspehe. Toda mnenje v Londonu smotri za tem, da morajo ostati velesile edine in vse v skupnem evropskem koncertu in da ne sme nobena država tega koncerta prekiniti in začeti separatno politiko.

Kralj Nikola je dobil na tisoče pozdravnih brzojavk s celega sveta. Brzojavke, ki so prihajale, so bile celo iz Avstralije, iz Azije in Amerike. Samo iz Afrike ni bilo brzojavke.

Kralj Nikola je dobil več tisoč brzojavk iz Rusije. Brzojavke so poslali zlasti vsi veliki knezi.

Prva brzojavka je dospela od italijanske kraljice.

Bolgarski princezini Nadežda in Evdoksija.

V balkanski vojni so tudi ženske tekmoval v junaštvu — pri bolniški postelji. Najbolj odlične gospe in gospodične, kakor tudi priproste žene in deklice so v bolnišnicah in na bojnem polju skušale lajšati ranjencem bolečine. Njih nežne roke, usmiljeni pogledi in dobro srce, je vlivalo tolažbo trpečim junakom in priboljški, ki so jih slovanske žene dajale bolnikom, so omilili trpljenje in časi neugodno bivanje v bolnišnicah. Junaške žene se niso strahile napornega dela v bolnišnicah in bile so neutrudljive noč in dan v postrežbi bolnikov.

Na čelu bolgarskih žen, ki so se na ta način posvetile delu za domovino, sta bili ljubki hčerki bolgarskega carja, princezini **Nadežda in Evdoksija**, katerih sliko prinašamo zgoraj, in sicer v noši bolniških strežnic. Neumorno sta bili na delu in njih navzočnost med bolniki je marsikateremu junaku dala pogum, da je lažje prenašal bolečine.

Zato jima je tudi »Slovenski Dom« postavil s tem majhen spomenik.

Vojna na Balkanu.

S padcem Skadra je nastal takorekoč konec balkanske vojne, ker imajo zdaj balkanski zavezniki vse ono v oblasti, kar so hotele pridobiti. Premirje je že itak sklenjeno s Turčijo in zdaj se bodo le še vršila pogajanja za natančno določitev mej.

Veliko resnejši so pa zapletljaji med Bolgarsko in Grško na eni ter med Srbijo na drugi strani. Srbija in Grška držita skupaj in obe stranki se že pripravljata na morebitno vojno odločitev. O tem smo že zadnjič pisali in vsem Slovanom bi bilo neskončno žal, ko bi se konec zmagoslavne balkanske vojne završil s spori med zavezniki. Upanje je še vedno, da morda do tega ne pride.

Razgled po svetu**Občinske volitve v Zagrebu.**

so se končale s popolno zmago opozicije proti madžaronom v vseh treh razredih. V opoziciji sta se združili hrvaško - srbska koalicija in pravaši.

Papež.

Papežu se je zdravje zopet poslabšalo. Rekonvalescenca ne napreduje. Njegovo zdravstveno stanje je vedno enako. Razen zdravnikov, strežajev in kardinala Mery del Vala ne sme nikdo k njemu. Tudi kardinalom je dostop v njegove sobe prepovedan.

Gališko vprašanje.

Z raznih strani so se vršili poskusi, pregovoriti poljske škofo, da bi ne nasprotovali volilni reformi. Poskusi so ostali brezuspešni. Glasom poljskih poročil, se bo na vsak način vršila sredi maja seja poslanske zbornice. Če bi se izkazale obravnave v zbornici vsled opozicije strank za nemogoče, potem bo državni zbor zaključen. Potem bo razpuščen tudi gališki deželni zbor in volitve se bodo vršile v jeseni. Namestnik Bobrzynski bo odložil svojo službo že 1. maja in odpotoval iz Lvova. Poljska ljudska stranka kandidira za namestnika sekcijskega šefa v finančnem ministrstvu dr. viteza Galackega. Gališki minister - krajan pl. Dlugosz ostane na svojem mesu.

Rdeča liga v Bagdadu zahteva neodvisnost Arabije.

V Carigrad so došle vesti, ki zelo vznemirjajo turško vlado. V Bagdadu se je namreč ustanovila in zelo ojačila takozvana »Rdeča liga«, ki zahteva neodvisnost Arabije. Liga razširja med prebivalstvo v Bagdadu proklamacije, v katerih grozi s splošno revolucijo, če turška vlada ne proglasi takoj neodvisnost Arabije.

Slovenija

s Kakšne glasovnice so pri občinskih volitvah veljavne? Upravno sodišče je že večkrat imelo priliko, pečati se z odredbami našega deželnega odbora. Upravnega sodišča kritika o odredbah naših deželnih oblastnikov, ki dajo n. pr. sodišču toliko opravka, kakor menda nobena druga oblast, ni ravno laskava. Ena takih, za deželni odbor kritičnih razsodb, je tudi ona o občinskih volitvah v Dobrunjah. — Znano je, da je deželni odbor z okrožnico od 14. novembra 1911 na vsa županstva izdal prepoved, da se na glasovnice ne sme pritiskati občinskih pečatov. Splošno znani so tudi nagibi te prepovedi. S tem je omogočil deželni odbor, da so pristaši

klerikalne stranke v občinah, ki so v naprednih rokah, dobili na stotine glasovnic direktno od deželnega odbora. S temi glasovnicami so potem poljubno manipulirali, dočim je napredni občinski odbor imel v rokah le toliko glasovnic, kolikor mu jih je uradoma izročil deželni odbor. Nasprotno so v klerikalnih občinah nasprotniki zopet imeli poljubno število glasovnic na razpolago, dočim naprednjaki v teh občinah za agitacijo namenjenih glasovnic sploh dobili niso. Tem nečednim razmeram je upravno sodišče napravilo konec. Upravno sodišče izreka v svoji sodbi: **1. so veljavne samo glasovnice, ki jih občinski predstojnik pusti dostaviti volilnim upravičencem, a so neveljavne one, ki si jih volilci priskrbe neposredno od deželnega odbora; 2. so veljavne tudi vse, vzlic prepovedi deželnega odbora, z občinskim pečatom opremljene glasovnice, ker se za veljavnost glasovnic merodajne le dotične zakonite določbe, ne pa kake prepovedi ali zapovedi kranjskega deželnega odbora.**

s **Iz seje deželnega odbora kranjskega dne 19. aprila 1913.** Radi izredno neugodne vinske letine je finančno ministrstvo deželi Kranjski odpisalo na zakupu užitnine za leto 1912 znesek 80.000 K. Glede na vlogo gosp. Stalzerja, ki želi vpeljati med Kočevjem in Črnomljem redno avtomobilsko zvezo, se odgovori okrajnemu glavarstvu v Črnomlju, da naj priredi komisijonalni ogled, pri katerem se naj dožene, če je cesta v primernem stanju. Hkrati se ministrstvo za javna dela ponovno naprosi, da naj se ta cesta inkamerira. Uradne ure pri deželnem odboru bodo od 1. maja t. l. dalje zopet od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne. Glede povzdige ribarstva na Kranjskem, se bo vršil posvet pri deželnem odboru, katerega se bo udeležil tudi ribarski izvedenec c. kr. poljedelškega ministrstva.

s **Pisatelj Ivan Cankar** je prišel v kazensko preiskavo radi nekega predavanja, ki ga je imel pred kratkim v Ljubljani in na katerem je baje veleizdajalsko govoril. Socijalno - demokratično društvo »Vzajemnost«, ki je to predavanje priredilo, je bilo vsled tega razpuščeno. Hudi časi se nam bližajo, če se bodo take reči vršile, kajti danes že ne smemo več očitno izražati svojih simpatij do Srbov in Črnogorcev.

s **Mandat občinskih odbornikov** izgubita v Mostah dva srborita klerikalca: podžupan Ivan Orehek in občinski odbornik Ivan Wostner, ker sta pravomočno obsojena radi volilne sleparije. To se pri klerikalcih kar na debelo dogaja in se šteje takim ljudem le v zaslugo, kajti volitve sleparijo za — stranko!

s **Jurjevanje na ljubljanskem Gradu** se vrši v nedeljo, dne 27. aprila z običajno ljudsko veselico, ki bo trajala od jutra do večera, in sicer v korist **Ciril - Metodovi družbi**. Jurjevanje se je Ljubljančanom ze-

lo priljubilo in na ta dan roma vse na Grad. Priporočamo tudi okoličanom, da si ogledajo to veselo vrvenje in življenje na dvorišču starega Gradu.

s Skader je padel! Imel sem priliko, da sem bil slučajno navzoč v Zagrebu radi trgovskih poslov, ko je prišla brzajavna vest o padcu Skadra. Kratka brzajavka se je glasila: »Cetinje, 23. travnja 1913 (3 sata 30 časova u jutro). Skadar je pao. Črnogorska vojska svečano unišila u osvojenju tvrdju. Veselje svuda neopisivo.« — Čutil sem se preropenega in v resnici skoro nisem imel v svojem življenju veselejšega dne. Prvi hip sem mislil, s kakšnim hrupnim navdušenjem bodo naši bratje onkraj Sotle v svoji prestolici sprejeli to nad vse veselo brzajavno vest. Bil sem hipno skoraj razočaran, da niso dali Hrvatov duška svojemu veselju — Trume ljudstva, ki se je zbiralo pred uredništvom različnih listov, je molče in z resnimi potezi na obrazu na videz mirno, a v duši svoji s polnim veseljem čitalo vest o padcu Skadra, ter se molče trlo pri nakupovanju posebnih izdaj. Nikjer nisem opazil, da bi se prijatelj pogovarjala o padcu ter da bi mu pravil novico; zadoščevalo je, da mu pokazal molče posebno izdajo in takoj je odšel si sam kupit list. — Takih slučajev sem videl na tisoče... — Da, se zaveda Hrvat, da visi nad njim Damoklejev meč, to sem imel priliko že večkrat opazovati, a tega pa še nikdar, da bi s takim duševnim premagovanjem prenesel tako veselo vest, da niti najmanjšega povoda ne da čuvajizmu... In tak narod, ki se zaveda toliko sedanjega političnega življenja — bo pač z lahkoto prenesel udarce od zgoraj... Veselilo bi me, če bi se tudi naš napredni kmet tako zavedal, kakor naši bratje onkraj Sotle. In potem mora biti bodočnost jugoslovanskega vprašanja nam v prilog. —fer.

s Slovenske zahteve glede šolskega nadzorstva v Trstu in okolici. K novemu načrtu zakona o šolskem nadzorstvu zahtevajo Slovenci sledeče: Uvede naj se na šolskem polju **nacionalna avtonomija** in naj se napravi nacionalni kataster. — Opusti naj se razdelitev okolice v šolske okoliše, kakor tudi ustanovitev krajnih šolskih svetov za nje. **Trst z okolico naj tvori en šolski okraj.** Prvo nadzorstveno instanco za ljudske in meščanske, obč. in zasebne šole naj tvori **okrajni šolski svet, razdeljen v dve sekciji, slovensko in italijansko.** Slovenski odsek naj nadzoruje slovenske šole, občinske in zasebne, v Trstu in v okolici in naj obstoja iz 7 članov. — Tudi deželni šolski svet naj bo razdeljen v slovensko in italijansko sekcijo. V skupnih šolskih zadevah naj bi imeli obe sekciji skupne seje. — Stroške za zgradbo in upravo ljudskih in meščanskih šol naj trpi občina. Uprava šol pa naj bo v rokah okrajnega šolskega sveta, ki preskrbuje vse potrebščine na stroške občine. — S tem bi bil izključen vsak nacionalni spor

iz šolskih nadzorovalnih oblasti, ker bi lahko vsaka narodnost v okviru zakona skrbela za svoje šole. Laška večina je te predloge v deželnem odboru zavrnila in sprejela načrt nespremenjen in brez koncesij Slovincem. Kako se bo stvar završila v deželnem zboru, pa še ni gotovo.

s Žalosten pojav žalostne letine. Iz krške okolice in sosednjih štajerskih krajev je prišlo v torek, dne 15. aprila devet, sicer trdnih kmetov delat k belokranjski železnici. Doma imajo obširne vinograde in sadovnike, pa je mrzaz pobral vso njihovo letošnjo letino. Ker tudi lani in predlanskim ni bilo skoraj nobenega pridelka, jim ni kazalo drugega, kakor iti za delom.

s Škoda vsled zadnjega mraza na Štajerskem se ceni na podlagi poročil kmetijskih strokovnih nadzornikov na 40 milijonov kron. Prizadeta je najbolj Spodnja Štajerska in deloma Srednja Štajerska. — Škoda na vinogradih se ceni na 22 milijonov, na sadnem drevju pa na 18 milijonov kron. S tem je dežela tem občutneje prizadeta, ker že od leta 1908. ni bilo prave letine na sadju in vinu. Pri namestniku grofu Claryju so se oglasili odposlanci kmetijske družbe štajerske pod vodstvom deželnega glavarja grofa Attemsa. Namestnik je zagotovil čim večje upoštevanje, oziroma državno podporo.

s Svarilo. V slučaju smrti kakega avstrijskega državljana v Ameriki, nastane večkrat potreba, da pooblaste sorodniki umrlega kako v Ameriki stanujočo osebo, ki naj zanje potrebno ukrene, da se uveljavi njih dedinska pravica. Kakor dokazujejo poročila posameznih konzulatov, se neštokrat posreči posameznim agentom, zakotnim pisarjem, gostilničarjem v Ameriki, katerih dediči v domovini niti ne poznajo, s posredovanjem prijateljev in sorodnikov umrlega, od teh dedičev dobiti pooblastilo. V takih slučajih ti ljudje navadno poneverijo celo zapuščino, ali saj njen velik del. Da se odvrnejo take neprilike, je c. kr. pravosodno ministrstvo v svojem ukazniku št. 10 dne 1. junija 1910 strankam v domovini priporočilo, da naj se te v vsakem takem slučaju obrnejo s prošnjo za posredovanje na dotične c. in kr. konzulske oblasti. Te imajo dovolj moči, da se uspešno potegnejo za pravice udeležencev. V pooblastilu, izdanem za c. in kr. konzulsko oblast, se pa mora vselej preklicati vsa prejšnja, tretjim osebam že izdana pooblastila. Ker se je v zadnjem času zapazilo, da se zgoraj omenjene neprilike množe, se ljudstvo na to posebno opozarja.

s Prvo mesto si je priborila med vsemi kavnimi pridelki Kolinska kavna primes zaradi svoje izvrstne kakovosti, ki je vzrok, da se je vsem našim gospodinjam najbolj priljubila ta kavna primes. Ona da kavi prijeten okus, ugoden vonj in lepo barvo, torej lastnosti, ki jih mora imeti vsaka dobra kava. Obenem je tudi pristno domače blago, in sicer edino te vrste. Ku-

pujte torej samo Kolinsko kavnino primes, pri nakupovanju pa dobro pazite na varstveno znamko »Sokol«, ker le s to znamko je pristna domača in izvrstna Kolinska kavna primes!

o Dolenjske novice o

d Iz Dvora pri Žužemperku. Po vsej okolici dobro znani nemškutar Drobnič, gozdar v Soteski, se je pred kratkem vozil iz Kočevja proti Dvoru. Pri Andreju Tiku na Vinklu pa se ga je malo preveč nasrkal. Ko jo priziblje blizo Lašč, sreča voznike, ki so se vračali od žag na Dvoru. Vozniki so se mu sicer izognili kakor senenemu vozu. Ali to je bilo soteškemu pašetu še vse premalo. Skočil je raz voz in je vozniku Hönigmanu iz Starega loga iztrgal bič iz roke ter z njim tolkel po ubogem fantu, da ga je ranil do krvi, da se mu udarci še zdaj poznajo na obrazu. Po tem junaškem činu je bič zlomil in ga vrgel stran. Nekega drugega voznika iz Lašč pa je nemški pretepač obrcal. Do tu je šlo še vse po blaženi nemški kulturi. Ali zdaj je pa olikani Drobnič vzel vzorec po prijateljskih Albancih. Pograbil je namreč za puško, ki jo je imel na Finkovem vozu, in se napravil, kakor da hoče na ubogo kmečko paro streljati. K sreči mu je to namerano Fink in drugi preprečil, sicer bogzna, kakšna nesreča bi se bila še zgodila. Ko se je od svoje nemške in albanske kulture olikani Drobnič drugi dan prebudil in se domislil dogodka iz prejšnjega dne, ga je začelo vendarle skrbeti, kakšne posledice lahko porodi njegovo junaštvo. Peljal se je na Dvor in oholi preširnež iz prejšnjega dne se je ponižal in je naprosil delavca Andreja Levičarja ter klerikalnega kramarja Možeta, da sta zanj začela delati pokoro. Andrejca je poslal v trgovino kupiti bič z naročilom, naj ga na žagi odda za tistega, kateremu ga je prejšnji dan iztrgal in zlomil. Pa tožit ga naj nikar ne gredo. Ta misijon sta Andrej in Može zanj odpravila na Hönigmanovem domu. Drobnič je po teh dveh Hönigmana prosil za odpuščanje z izgovorom, da je bil tako pijan, da ni nič vedel, kaj dela. Tudi nekaj denarja je Drobnič odštél, komu in koliko in zakaj, to bo že Drobnič vedel. Še celo Andrej se je potem na Dvoru bahal s polnim žepom svetlih kronc, čigavih — to bo najbrže tudi Drobnič najbolje vedel; Andrej pravi, da nič ne ve, kako so kronce prišle v njegov žep. Tako se je ta Drobničev izlet v Kočevje in nazaj odpravil brez sodišča, ki pa, kakor slišimo, s tako poravnavo ni zadovoljno. Kaj pa k temu poreče Drobničev miroljubni šef, gosp. pl. Lehuber? Ali je res tako vesel, da ima tako olikane gozdarje v svoji službi? In ali je varno, da človek, ki se opijani in ne ve, kaj dela, nosi pri sebi tako nevarno orožje, kakor je puška? Kaj pa vi, katoliški gospod Može, ali vam je ta krvavi albanski misijon kaj nesel?

d **Popotnik po Vavtovški in Prečinski Straži.** Ker se zdaj toliko sliši o Vavtovški in Prečinski Straži, sem se v nedeljo namenil obiskati enkrat tudi te znamenite kraje. V Vavtovški Straži sem izvedel žalostno novico, da se je gosp. Rakoše, s katerim sva tako hudo prijatelja, bolan vrnil iz Rima. Rad bi ga bil obiskal, pa so mi rekli, da se je našel papeževe bolezni in da pobožni bolnik sploh ne mara nobenega obiska. Nato sem šel malo v vinograde pogledat, če je res tako pozeblo, kakor vpijejo. Pa sem videl, da ne bo take sile. Če ne bo še kaj hujšega, bo že še. Pot me je pripeljala tudi v Dol. Stražo. Tu sem se začudil, da imajo sredi vasi še pokopališče okoli cerkve, kar bi ne smelo biti. Zid pokopališča se na eno stran že podira, okrog je navoženega nekaj kamena, nemara pripravljenega za nov zid. Ker je cerkev tako lepa, sem se malo bolj zanimal, kake so kaj razmere med prečinskim župnikom in to cerkvijo. Izvedel sem prav lepe stvari. Pravijo, da je župnik že zamenjal monštranco, kelih, mašne prte in druge cerkvene stvari. Boljše stvari iz te cerkve je prenesel v župno cerkev, stare, slabše, pa je dal v to podružnico. Kako je s cerkvenimi računi in inventarjem, tega živ krst v Dol. Straži ne ve. Ker ne maram tudi Tonetu delati kakšne krivice in ker so to važne zadeve, sem natančneji popis svojega potovanja prihranil za prihodnjo številko.

d **Iz Mokronoga.** Mokronoški grad je zopet menjal svojega lastnika in pri tej priliki se morajo izseliti vse stranke, ki so doslej stanovale v njem. Nihče se ne čudi, ako se bo izselil gosp. zdravnik ali ga. K., gotovo pa je čudno, da bo moral iz gradu tudi g. V., tisti visoki gospod, ki se je smatral za popolnega lastnika cele graščine. Saj je vpil vedno okoli gradu in se tolkel na prsi: »Hudiča, tu sem jaz gospodar, tu se bo tako plesalo, kakor bom jaz žvižgal.« No, sedaj se mu žvižga! — Ne bi pisal teh vrstic, ko bi se ne spominjal in ko bi se po trgu splošno ne govorilo, kako prijazen in krščanski je bil ta gospod do dveh prejšnjih strank — (pogorelcev z dne 19. avgusta 1911 in siromakov in beračev skozinsko) in kako lepo je z njima ravnal. Saj sedaj sta obe stranki že davno in daleč iz Mokronoga, ena nekje na Notranjskem, druga pa v Švici. — Sprva, dokler sta se mu dotični stranki klanjali do tal in mu lizali roke in pete, je še bilo, ko pa sta uvideli, da nista po njegovih milosti v gradu in sta mu to tudi pokazali, ena s tem, da ga ni marala več zastonj voziti na Rako, druga pa, da mu je svoje mnenje povedala v obraz, je vsem skupaj pokazal zobe. Prvi je moral iz grada tisti nepokorni fijakar! Seveda se je to zgodilo na zelo lep in pošten način! — Sledila mu je kmalu tudi druga stranka, ki mu je bila pravi trn v peti! Ne glede na to, da ji bila ta stranka z njim v službi pri isti sodniji, torej skoro da kolega, je

tudi tega priporočal povsod in ob vsakem času — mož je bil še večji revež, kot prvi in vsled nesreče zadolžen na vseh koncih in krajih, — priporočal ga je tako dolgo in mu šuntal upnike, da so mu nazadnje pognali res vse »k hudiču«! — Zakaj to pišem? Zato, ker se o stvari sedaj izražajo skoro očitno taki ljudje, okoli katerih se je vse godilo! In zato, da se vidi, kakšen gospodar je bil g. V. gradu, ki mu v resnici niti oskrbnik ni bil. — V dobrem spominu ga ima gotovo tudi mokronoški »Sokol«, kojega fantom telovadcem je zapiral ob večerih telovadbe vrata že ob 8. in 9., tako da često niso mogli niti notri, niti ven. O vsem sličnem in podobnem naj molčim. Pristavim še samo: Adijo, pa zdrava ostani, graščina mokronoška ti! — **Mokronaizar, ki je čul vse to na lastna ušesa in ki ljubi pravico in resnico.**

d **Sv. Gora nad Litijo.** Še nekaj od mlajeve pridige v zadnjem dopisu. Naš prečastiti so se trkali na svoje deviške prsi in rekli: Jaz nisem tak, kakor tisto liberalno revše, ki ni vredno, da odveže jermena na mojih čevljih, pri tem bi se pa le okužil. Res, fin človek ste, prečastiti, »Slovenski Dom« je pa smradljivec, ste rekli. Prašnikarjev ata so pa nam povedali (priče na razpolago), da ste nesli tega smradljivca pokazat prevzvišenemu na Vače. No, kakšen obraz je pa napravil prevzvišeni, ko ste jim pomolili smradljivca pod nos? Očitajte nam, da smo preveč nobel napravljeni. Vprašajte sami sebe, če ste dovolj ponižni v tem oziru. In če je ravno ta čednost podlaga drugim, jo pa vseeno pogrešamo pri vaši častihlepnosti. Ko bi mi na dan toliko potegnili, kakor vi ob porokah in pogrebih, bi gotovo še bolj nobel hodili. Dalje ste žugali, da boste na dan volitev stopili na plan, kakor nekdanj kralj Matjaž s svojo vojsko. Ali boste do takrat čepeli v župnišču, kakor sova v žlamborju? Kajne, takrat bomo videli liberalni dihurji, kaj je farški bič. Žugali ste nam, da bomo po vašem odhodu pri belem dnevu z lučjo drugega iskali. O joj, tega pa ne, prečastiti! Saj ste rekli: čim več bomo pisali o vas, tem bolj mastno faro boste dobili. Zato ne bodite hudobni in ne povračujte hudo za dobro. Ali vam ne pove evangelij od jajčka in škorpionja, da smo mi dobri, če ste vi hudobni, saj vas redimo, kakor kapuna. Do 130 mernikov pšenice se tudi ne pobere za plotom. Kaj pa petice, maslo, predivo, kar se kar po kroncah pobira. Drva se vam pripeljejo, razžagajo in razcepijo, treba bi le še bilo, da bi vam pečenko na vilice natikali in žlico v usta nosili. Kaj želite še vendar? Ali ste teh dobrot nevoščljivi svojemu nasledniku? Nevoščljivost je vendar hudičev greh. Pravite, da ste to pridigo študirali na komando vaših kimavcev. Lepa je ta, da se daste voditi od takih ljudi, n. pr. od tistega svetohlinca, ki vam pri molitvah čez ramo diktira in o katerem pravi g. župan Čebela, da bi po farovžih vse glažke

polizal. Rekli ste, da bi bila prokleta tista ura, ko so vas škof zmuštrali za duhovna. Saj nič ne rečemo, da niste dober duhovnik, to pa le vemo, kam je Peharček izginil! Pobahali ste se, da ne bomo mi vas komandirali, ampak vi nas. Le počasi, na lastni zemlji smo svoji gospodarji in nismo tukaj mi zavoljo vas, ampak vi zavoljo nas. Opravljajte svojo službo, kakor je treba, pa bo mir. Vas bo veter odnesel, mi bomo pa ostali in »Slovenski Dom« brali. Svojo neslanost pa le prodajajte drugod!

d **Iz Preloke.** Slov. Domu.

P. n.!

Sklicujoč se na paragraf 19 tist. zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. št. 6 ex 1863, zahtevam z ozirom na dopis objavljen pod zaglavjem d iz Preloke št. 14. z dne 4./4. 1913 Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi čerkami nastopni stvarni popravek:

1. Ni res, da so veliko nedeljo ni čulo vesele Aleluje v cerkvi niti zunaj nje; res pa je, da se je veliko nedeljo spomin Kristusovega ustajenja z veliko cerkveno slovesnostjo in cerkvenem petjem obhajal in da se je vesela Aleluja mnogokrat slišala v cerkvi in zunaj nje.

2. Ni res, da je bila župnika pridiga na praznik Marije Device dne 25./3. t. l. mesto božje besede le politika; res pa je, da je bila pridiga od vestnosti Marijnega srca in od dolžnosti mož v človeški družbi.

3. Ni res, da je denar za orglarijo od župljanov plačan; res pa je, da je župnik s svojim denarjem zaslužek orglarije skoz 17 mesecev zalagal in plačeval v upanju, da mu občina izdani denar poverne, toda občinski urad sklepa občinskega odbora za nabiranje naklad za bogočastje c. k. okraj. glavarstvu ni naznanil.

4. Ni res, da cerkvena ključarja ne vesta ne za dohodke, ne za izdatke pri cerkvi; res pa je, da sta bila ključarja pozvana in tudi navzoča pri napravi cerkvenih računov.

V Preloki dne 12. aprila 1913.

Matija Kadunc
župnik.

Popravek priobčujemo, kakor smo ga prejeli z vsemi napakami in vljudnostjo. — Lahko bi ga vrgli v koš, toda časih se radi postavimo, da so tudi župniki naši sotrudniki. Vljudno prosimo, da nas še naprej podpirate s takimi doneski, ljudje to prav radi bero.

o Gorenjske novice o

g **Ugodna poročila o stanju žitne letine.** Zadnji mraz z dne 12. do 14. aprila ni skoro nič škodoval setvam, kajti tudi tam, kjer je bil prav hud mraz, je padli sneg odvrnil škodo. Po mnenju veččakov se mora označiti stanje žitne letine kot zadovoljivo in zlasti stoji pšenica dobro. Ozimina je zimo dobro prestala.

g Iz Staro- in Novooseliških hribov. Vsaka stvar ima dobro in slabo stran. Tako tudi žirovski avtomobil (p. d. motovil). Pretečeni teden je bil komisijski ogled ceste za avtomobilno zvezo med Žiremi in Škofjo Loko - kolodvor. Udeležil se ga je tudi v večini okrajni cestni odbor in ravno ti možje so bili najbolj nasprotni, rekoč, da je cesta preozka in prehudi ovinki, zraven pa še največ mostičev, nevarnih celo za navadni vozni promet. Vse to je sedaj videl Mesarjev Pepe, ko gre za v prid potujočemu ljudstvu z visokih poljanskih hribov. Le tisti, ki večkrat potuje v Škofjo Loko ali naprej z železnico, zna ceniti to zvezo. Vse navedene zapreke bi pa klerikalni cestni odbor že poprej lahko odpravil, oziroma popravil, saj imajo vedno na jeziku, koliko so storili dobrega. Toda na cesti po Poljanski dolini pa še gramoza manjka; tukaj se vidi in kaže klerikalno gospodarstvo. Kmetje, združimo se in pokažimo tem možem, da naj se novci, ki jih mi plačamo, ter doklade uporabijo tam, kjer je nam v korist.

o Notranjske novice o

n Iz Dol. Logatca. V rešnici se mi re-vež smili, ker ga tako prezirate, namreč občinskega svetovalca Deželo. Vedno imate kaj povedati o našem župniku, ali pa o županu Slavcu, le o tretji kapaciteti Deželi nič; lahko se mu torej »fržmaga«. Ta Dežela je pa še vse drugačen ptič, kakor pa Slavec. Ta že od same abstinence bele miši vidi (v Logatcu pravimo, da Makedonce lovi) in kadar je v tem štadiju, tedaj je treba paziti, kaj se ob njegovi navzočnosti govori. On vzame vse in takoj na protokol, sicer ne zna pisati, ampak stenografira pa imenitno. No časih mu pride pa tudi kaka izvanredno pametna misel v glavo in to namreč tedaj, ko po gostilnah pripoveduje, da bodo šli vsi trije, župnik, Slavec in Dežela, na Studenec; tedaj se mu pa kar v očeh zabliška in **zobe pokaže**, da je kar strah. To je torej tretja kapaciteta in župnik je lahko ponosen nanj. Prepričan sem, da se bo, ko bo to v »Slovenskem Domu« bral, kar topil veselja in ponosa, da je tudi on v cajten-gah. Sveta vojska pa naj ga imenuje za svojega generala.

n Avtomobilna zveza Postojna - Vipava - Gorica. Z dnem 1. julijem t. l. prenehajo voziti med Postojno in Gorico staroveški poštni vozovi in mesto njih pričnejo voziti elegantni in moderni avtomobili. Te poslednje je sedanje podjetje pozne pošte že naročilo. — V vsakem avtomobilu bo prostora za 28 oseb, in sicer 18 sedežev in 10 stojišč. — Vozovi bodo najmodernejši — pozimi lahko zakurjeni. — Vozni red še ni določen, a toliko je gotovo, da bo obojestranska dvakratna zveza. — S to zvezo bo potovanje skozi Vipavsko dolino veliko olajšano.

n Mraz na Vipavskem. Kakor po drugih krajih, je pretekli teden tudi na Vipavskem temperatura precej padla. — Po bližnjih gorah in tudi hribovju je zapadel sneg. V noči od 15. na 16. aprila je padla zlasti po dolinah precejšnja slana, ki pa na splošno ni napravila mnogo škode; vinogradi v občinah Goče, Lože, Erzelj, Slap in Planina niso popolnoma nič trpeli. — Sedaj vlada zopet južno vreme, sneg po gorah je že skopnel, vsled česar je upati, da letos na Vipavskem ne bo več slane.

o Zagorske novice o

zg Iz mežnarije in ta »nove« kaplanije. Gosp. urednik! Kaj bo, kaj bo, naš gospod župnik in svetnik so vam poslali popravek po § 19. tisk. zakona. Vi ne verjamete, kako smo se mi od srca smejali. Bodite ponosni, da priobčujete toliko poučnega gradiva v vašem cenj. »Slovenskem Domu«, da je še duhovnim gospodom v pouk. Gotovo se še spominjate, ko so vam zadnjič poslali tudi en tak »popravek«, da ni Lipe Zabuku Leopold Dolinar »pravi« mežnar itd. Takrat ste jih fest zafrknili in obenem ste jih pa lepo poučili, da se morajo popravki drugače sestaviti, in glejte, strela božja, da ste jih naučili, da znajo sedaj že popravek skupaj sklanfati. — Gospod urednik, pozivljate me, naj tudi jaz popravim. Storim to: 1. Res je, da niso prinesli Juda (vsaj veste, tistega, ki se pri taroku nabira), pač pa so prinesli novorojenčka. In kakor so mene rajniki gospod katehet učili, je vsak Jud, kdor ni krščen... 2. Res je, da ni sestra gospoda župnika vprašala »Juda«, kaj so prinesli h krstu. 3. Res je, da ni organist oporekal, da so Juda prinesli. 4. Res je, da je bil gospod župnik in svetnik, tih in veliki kaplan pa so na Sv. Planini tudi tih nad Judom, kar lahko pet fajmoštrov s kuharicam vred potrdi. — Veste, gosp. urednik, stvar je ta: Gospodje v duhovni obleki imajo po navadi slab spomin in to le v slučaju, če vidijo, da njim ne ugaja. Dobro bi bilo, če bi se nazaj spomnili in pogledali v krstno knjigo, kdo je bil za botra tistemu Judu, parđon, novorojenčku, in potem bi se pa morda spominjali, da se je dejanje tako nekako vršilo, kakor sem vam poročal. Če pa ni bilo velikega kaplana poleg, se je pa mesto njega smatralo brata Muhičevega za velikega kaplana. Čudim se, da gospod župnik in svetnik še ni to popravil, da je bila miza bogato z jedilom obložena. Hudušneži po zagorski dolini delajo različne dvotipe. — Naš orglarček mi je tudi rekel, da me bo s podpisom v »Domoljubu« označil, da nisem Lipe Zabuku, ampak Lipe Zaruku, ali jaz sem mu jo pa takoj zasolil: ti bi rad tam nekje ruku... Kadar pridem do »Domoljuba«, bom pa že poročal, kaj da je moj ljubi orglarček pisal v njega. Res ni to lepo, da se mi krščanski volilci prepiramo po časopisih, nekateri naši pristaši so mi rekli: veš ti, Lipe, ko-

liko bolj pametno bi bilo, če bi raz vse svetnike v cerkvi prah izbrisal, pajčevno pomedel itd. — Moj kolega Rogovilež s Sv. Planine mi je pa tudi pod častno besedo povedal, da niso bili gospod veliki kaplan med tem časom, ko so bili na Sveti Planini, na nobeni ohceti, da bi oženjene ženske nagovarjali, da naj spravi svojega zakonskega moža spat, a sama naj pa še ostane na svatbi... — Lipe Zabuku, nazadnjaški mežnar in brisalec svetnikov cele fare.

zg Iz Zagorja ob Savi. V nedeljo, dne 20. t. m. smo imeli družabni večer »Glasbenega društva«. Nad vse sijajno je izpadel bogati spored: Prostorna dvorana z galerijo v Sokolskem domu je bila do zadnjega kotička nabita zavednega občinstva. Igra je zbudila obilo smeha, zbor »Glasbenega društva« je rešil častno svojo nalogo, čisti sopranski glas pevke gospice Franje Jerinove je vzbudil veliko pozornost. Občno mnenje občinstva je bilo, le tako dalje naj koraka pevski zbor pod vodstvom našega preljubljenega pevovodje do svojega cilja. Ravno tako nas je presenetil sekstet. Tudi dovolj tujcev smo imeli, posebno častno je bila zastopana Litija. Če bomo delali na kulturnem, gospodarskem in političnem polju, potem je ni sile, da bi nas razdvojila, in zaman se bodo trudili sovragi, da bi nas razpršil. Torej vsem, kateri ste pripomogli s svojim trudom, da se je ta družabni večer vršil tako izborna, hvala lepa — in tudi tebi, napredno občinstvo, ki si se zavedalo, da si položilo dar za »Sokolski dom«, hvala lepa!

Ostali slovenski kraji

o Prestolonaslednik v Sv. Križu pri Trstu. Znano je, da biva prestolonaslednik Franc Ferdinand d' Este že čez mesec dni v gradu Miramar ob morju, odkoder dela izlete na razne kraje. Dne 16. t. m. se je inkognito pripeljal v Sv. Križ. Pustivši avtomobil na državni cesti, je šel peš v vas, kjer se je precej časa zamudil. Obhodil je celo vas ter se zanimal posebno za starinske reči. Ustavil se je med drugim pred staro šolo, kjer je čital razne napise in opazoval druge starinske reči, ki so stare mnoga stoletja. Nova krasna pralnica, ki se je otvorila lansko leto, ga je tudi zanimala. — Kraj in lega vasi mu je ugajala. Iz Križa se je podal peš v Miramar.

o V neki veliki vasi, nedaleč od Trsta so imeli neko nedeljo meseca aprila t. l. otroci prvo sv. obhajilo. Pristopilo jih je k božji mizi precejšnje število. Do tu bi bilo torej vse v redu. Ali česar ne moremo odobravati, je pa to, da so šli vsi obhajanci po dokončanem opravilu v farovž k zajtrku, ki je obstal iz skledice kave in kruha. Tudi to ne bi bilo nič slabega, da celo hvalevredno delo, ako bi se potem ne pobiralo od ubogih otrok denarja za zaužito jed, morda celo dvomljive kakovosti. — Skrajno je pa obsojati dejstvo, da

je bilo otrokom naročeno, naj prinesejo kak dar za zajtrk in sicer **kolikor vsak hoče**. (Aha!) Da so otroci moledovali okrog staršev in da so tekmovali med seboj, kdo ho več dal, ni treba še posebe omenjati. Sliš se celo, da so nekateri prinesli prime-roma mnogo cvenka. — Odkrito povemo, da se nam tak način izžemanja ljudstva gnusi in to tem bolj, ker v dotični vasi so hiše skupaj, torej bi otroci lahko doma zaužili zajterk, ne pa znašali denar v nikdar polne bisage. Če se bo to izsesavanje vaščanov ponavljalo, pridemo brez pardona z imenom na dan. — Je mar župnišče za otroke bolj imenitno, kakor domača hiša? Če se pa že hoče, da otroci pri tej priliki takoj kaj zaužijejo, ne umejemo, zakaj se kava, pri kateri je dobiček, ne deli v posebni sobi kake gostilne v bližini cerkve? — Kdor zna, pa zna!

o **Iz Trsta** se nam piše: Tukajšnji dnevnik se silno togoti, češ, da hočejo razni odsekovci in klubovci na Tržaškem, da bi ta list priobčeval razne članke, zadevajoče javne plesse. List vzklika, da kaj je širši javnosti mar za take vrste prireditvev. Mi smo pa mnenja, da javni plesi prineso gostilničarjem in drugim malim obrtnikom več dobička, kakor romanje v Rim, za katero podjetje je imel tržaški dnevnik vedno odprte svoje predale in bi imel še prostora dovolj, če bi dobival še kake dopise o tem romanju, katero ni prineslo Slovencem prav nikakega novčiča. — No, mi že vemo, kam pes taco moli . . . Ali po tej poti v Trstu ne bo šlo in ne bo šlo . . . Basta!

o **S Krasa**. Predzadnja številka »Novega Časa« iz Gorice je prepojena s samohvalo. Ta listič bobna v svet, koliko korigirnega da je že napravil za spodnji Kras in koliko da še bo, ter bega s tem svet. Mi dobro vemo, zakaj ta samohvala. Bližajo se namreč volitve za goriški deželni zbor in on bi rad spravil po tej poti kakega Benjaminskega na stolček deželnega poslanca. A ne bo šlo! Ljudstvo čim dalje bolj uvideva, da je klerikalizem poguba za narod, da klerikalni »Novi Čas« ni za ljudstvo prav nič storil, razen tega, da je provzročil v raznih občinah in v mnogih družinah razprtije in prepire. S prav ničemur se ne more izkazati, razen z zabavljanjem na razne, njemu neljube stanove, katerim osebe, zbrane okolu »Novega Časa« niso vredne, da bi odvezale jermena njih čevljev. — Ker je »Novi Čas« obsvožen celo pri zmernih klerikalcih, kateri ne marajo imeti ž njim nobenega stika, zato pa samega sebe ta novostrojarski list toliko bolj hvali in povzdiguje, ne meneč se za izrek: »Lastna hvala, cena mala.« Na Goriškem so namreč klerikalci razdeljeni na starostrojarske, katerih glasilo je »Gorica« in »Primorski List« ter na novostrojarske z glasilom »Novi Čas« na čelu. Prvi bi se radi pri prihodnjih volitvah združili z zmernimi naprednjaki proti Italijanom; drugi, katerim je »Novi Čas« novodobni

evangelij, pa vpijejo, v škodo narodnosti, da nočejo z liberalci nobenega stika, da hočejo celega Kristusa v cerkvi in celega Kristusa zunaj cerkve. Hinavci! Je mar Kristus politiziral? Je - li on ustanovljal posojilnice, društva »Čukov«, vinarske zadruge, konsumna društva in kar je še takega? Taki duhovniki, katerim je politika vse, njihove dolžnosti pa deveta briga, se ne bi smeli imenovati namestnike božje, ampak izprijene sinove cerkve. — Pika za danes.

o **Dopis iz Pa. Minesote**. Dragi gosp. urednik! Ne vrzite tega dopisa v koš, ker moram povedati vzroke, zakaj sem šel v Ameriko. Delo sem namreč iskal v Ljubljani in se me je vprašalo: Ali znate italijanski? Čemu mi je le treba v domači deželi znati italijanski, sem si mislil in vprašal drugod za delo. Tu so me vprašali: Ali razumete nemško? Tudi tega nisem znal in sem torej ostal brez dela, toda videl sem, da je vsak Italijan in Nемеc dobil pri nas delo, le za domačina ga ni bilo. Vprašam zdaj, ali tudi Nемеc in Italijan plačujeta pri nas davek? Nič, le domačini ga moramo, in ker doma ne moremo zaslužiti, smo morali s trebuhom za kruhom v Ameriko in tukaj si šele morem zaslužiti denar, da plačam v Avstriji davke. Tukaj me pa nihče ne vpraša, če znam italijansko ali nemško, vprašajo me samo, če znam delati. Ali ni žalostno, da si moram v tujini služiti kruh? — Dragi bralci, pridno berite »Slovenski Dom«, saj ga tu tudi pridno čitamo in komaj čakamo, da pride. Tudi pri nas imamo srboritega duhovnika, ki pa nas nič ne more komandirati, ker se ne damo. Tu smo prosti Amerikanci, ki svoje stvari sami upravljamo in ne rabimo nobenega jeroba, kakor pa vi kmetje doma. Duhovnik naj ostane pri svojem poslu, zato je pa študiral. Če bi mi za to se učili, bi tudi ne postali delavci, ampak duhovniki. Jaz ne bi hotel biti rudar, ampak bi rajše šel pred altar!

Oh kaj ste mamca storili,
ko me niste študirat' pustili.
Zdaj moram pa knapič postat',
v Ameriki rudo kopát.

M. J.

Gospodarstvo.

Vinogradniki!

Težki udarec osode nas je zadel letos ob istem času kot lani. Krasno, a žalibog prerano se razvijajoč trdni zarod je nam uničil žled in mraz!

Vsakdo bo gotovo vprašal, kaj naj stori sedaj z ozebljenimi trtami. Zato vam dajem sledeča navodila: Za sedaj ne kaže drugega, kot da pustite trto popolnoma v miru in skončate morda še ne izvršeno spomladno delo v vinogradih.

Vsak trtni popek obstoji iz enega glavnega in dveh stranskih očes (pod-

očkov). Sedaj se še ne da zanesljivo presoditi, katera očesa so pozebla.

V večini slučajev je pozeblo samo glavno oko in je en ali drug podoček še zdrav. To ali ono stransko oko bo gotovo pozneje poginilo. Tudi na teh mladikah bo še nekaj grozdja, čeprav bolj redkega in drobnega.

Iz tega razvidite, kako nespametno ravnaajo tisti, ki — morda v neumestni jezici — režejo šparone (prevezi) stran. Pustite torej v miru! Šele, ko bo nastalo trajno gorko vreme in ko bo trta zopet poginila, bomo videli, kaj je živega in zdravega, **to pa bo treba skrbno varovati!** Potem bomo od mraza uničene, suhe pogankje iz glavnih očes obrali, da stranska očesa lažje odženejo. Sedaj tega ne kaže delati, ker bi še bolj ozeblo to, kar je ostalo!

Saj pridejo lahko še mrazi, grozijo nam še trijaki. Kadar bo trta odgnala 15 do 20 cm dolge mladike, bomo šele to obrali, kar je na trti nepotrebne, da trta po nepotrebem moči ne trati.

Drugo poletno delo, **zlasti pa škropljenje in žveplanje** moramo skrbno izvršiti, da vsaj tisti zarod, ki bo ostal po mrazu, dozori in poplača vinogradniku vsaj delo.

Država in dežela nam bosta gotovo priskočili na pomoč, da dobimo vsaj galico in žveplo po znižani ceni.

C. kr. vinarski nadzornik:

B. Skalický.

K zelenemu krmljenju.

Zopet je prišla teško pričakovana pomlad. Vsi smo jo že teško pričakovali, najbolj pa seveda oni gospodarji, katerim je pričelo bodisi iz kateregakoli vzroka primanjkovati krme. Zato gledamo na to, da prej ko mogoče pričnemo krmiti z zeleno krmo.

Kakor v resnici vsak teško pričakuje časa, da prične krmiti svojo živino z zeleno krmo, ravno tako se tudi v istem času največ greši, in sicer na ta način, ker se pri nas ponavadi vpelje kar naravnost zeleno krmljenje. To pa za živalski želodec, ki je do tedaj navajen le zimске krme, ni dobro. Zato je treba, da pričnemo krmiti z zeleno krmo **polagoma**, s tem, da jo mešamo med suho, in sicer čim dalje vedno več in šele potem, ko vidimo, da se je živina nanjo bolj privadila, pričnemo krmiti samo z zeleno krmo. Pričeti je tedaj z zeleno krmo polagoma zato, da se izognemo driski in tudi običajnemu hujšanju živine ob času menjave krme, kajti znano je, da v tem času shujša živina za 5, 10, da celo 15 kg in to ni pri posestniku, ki ima več repov v hlevu, mala izguba. — Priporočati je tedaj, da se krmi spočetka na ta način, da se poklada živini kake tri dni četrtinko zelene krme med suho, pozneje polovico itd. in šele pozneje, t. j. čez kakih 10—14 dni samo zeleno krmo, ker le na ta način se živalski želodec navadi

počasi na zeleno krmo in nam živina ne shujša.

Dobro pa je za živino, da pride spomladí čim prej na zeleno krmo, kajti tudi žival ima zeleno krmo najraje. Posebno je gledati na to pri molzni živini, ker dobimo s tem od nje mnogo več užitka. Gledati pa je tudi na to, da krmimo le mlado in sočno krmo, ker je preveč dozorela mnogo bolj pusta in izgubi na svoji vrednosti, pa tudi živina je ne more tako dobro prebaviti.

Posebno pozornost pa je pri zelenem krmjenju polagati na to, da se poklada živini le male porcije. Na ta način zabranimo živini preveliko stresanje, da jo toliko ne pohodi v gnoj, pa tudi pred napenjanjem jo najlažje obvarujemo na ta način. Pa tudi napajati se je ne sme takoj po krmjenju. Da pa ostane zelena krma vedno zadosti sveža, je ne smemo pustiti ležati dalj časa kot 24 ur, ker drugače se segreje in potem živini škoduje. Najbolje je, nakositi krmo v zgodnjih jutranjih ali pa poznih večernih urah in se jo mora potem rahlo po podu razgrniti, ne pa puščati na vozu ali kupu. Ob deževnem vremenu pa je tudi dobro, da zeleni krmi primešamo nekoliko suhe, zato je vedno dobro, da jo imamo vedno nekaj na razpolago.

Kot je iz goranjih vrstic razvidno, moramo tudi na zeleno krmjenje polagati nekoliko več skrbi, ker le na ta način se obvarujemo škode pri živini in tudi le na ta način dosežemo zaželjene uspehe.

s **Društvo kmetijskih učiteljev iz južnih avstrijskih kronovin** ima svoj ustanovni občni zbor v Gorici na Binkoštno nedeljo. Pravila je vlada potrdila. Dnevni red zborovanja se bo v kratkem objavil.

gs **Na deželni gospodinjski šoli na Vrhniki** se prične šestmesečni letni tečaj dne 1. maja in bo trajal do 1. novembra t. l. Sprejemajo se gojenke, katere so dovršile ljudsko šolo in izpolnile 14. leto. Učenke ostanejo cel čas tečaja v zavodu šolskih sester in plačajo mesečno 30 K za hrano, stanovanje in drugo. Prošnje za sprejem je vlagati pri vodstvu šole na Vrhniki najkasneje do 28. aprila t. l. Prošnjam je pridejati zadnje šolsko spričevalo, krstni list in zavezo izjavo staršev ali njihovih namestnikov, da bodo obdržali gojenko cel tečaj v zavodu. Gojenke se uče teoretično in praktično vsega gospodinjsva, kot kuhanja, šivanja in krojenja, vzgoje otrok, vrtnarstva, živinoreje, dela na polju in računstva pod vodstvom šolskih sester in strokovnih učiteljev deželnega odbora.

gs **Kako se železne posode zakitajo?** Vzemi dva dela žvepla in en del svinca. Žveplo raztopi v stari železni posodi, potem pridene svinec in pridno mešaj. Ko je dobro zmešano, prekucni na gladek kamen, da se shladi. Od tega vzemi košček in deni v posodo, ki je prevotljena ter zacini.

Prosveta.

Doktorju sv. pisma pri »Domoljubu« odgovarja doktor sv. pisma pri »Slov. Domu«.

II.

Ljubi moj doktor sv. pisma pri »Domoljubu«! Ti trdiš, da je vam duhovnikom »sam Jezus dal oblast in pravico učiti, deliti zakramente in božjo voljo oznanjati.« Že v svojem prvem pismu sem te opozoril, da te tvoje trditve nisi kar nič dokazal. Ampak vseeno sem dejal, ti hočem tudi brez dokaza na poskus verjeti. Opomnil sem te, da če bi bil vam duhovnikom Jezus res dal to oblast, dal bi bil obenem tudi dolžnost, da tudi vi živite tako, kakor je živel Jezus Nazarečan in da se v prvi vrsti vi sami v vsem svojem življenju ravnate po njegovih naukih. Da pa ravno vi, ki se tako radi imenujete njegove namestnike, ne živite prav nič po Jezusovem vzgledu in po njegovih zapovedih, o tem sem te zadnjič opozoril z nekaterimi izgledi.

Ako bi hotel samo to, kar vi počenjate v cerkvi, ko na prižnici vpričo tistega, ki je učil, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, uganjate posvetno politiko, preklinjate in osebno napadate svoje nasprotnike, pri tem pa imate še drzno čelo in pravite, da »oznanjate« božjo voljo — ako bi torej hotel samo to zbrati skupaj in samo iz naših krajev, bi iz vsega tega gradiva nastala knjiga, veliko bolj obsežna, kakor je celo sv. pismo. In glej ljubi moj doktor sv. pisma, ta velika knjiga bi služila samo kot en dokaz, da ste vi res duhovniki katoliške cerkve, **nikakor pa ne Kristusovi ali celo božji namestniki.** Vsak list te knjige bi moral pričati zoper vas, vsak list bi vam moral biti zrcalo, v katerem bi sami sebe videli kot farizeje, kot največje sovražnike Jezusa Nazarečana. Kakor se človek, ki se napravi v maškaro za hudiča, sam sebe ustraši, ko mu zrcalo pokaže njegovo ostudno masko, tako bi v tem zrcalu moralo biti vas samih strah in groza, če bi poleg tega vašega lastnega zrcala pogledali še v drugo sveto zrcalo, kjer se kaže Jezus s svojimi vzvišenimi nauki, s svojimi čistim življenjem.

In tako sveto zrcalo imate vedno pred seboj, ime mu je evangelij. Dajte prečitati ves evangelij in če v duhu njegovih besed najdete sami sebe le na enem mestu — razen tam, kjer Jezus govori o farizejih — potem jaz takoj kapituliram pred vami svemi in vam hočem kot najzadnji hlapec služiti z dušo in telesom.

Kaj pa bi bilo šele, če bi jaz hotel preiskati vaše božje namestništvo v vsem tem, kako vi živite kadar niste v cerkvi? Katoliška tiskarna v Ljubljani je velika, to je res, ampak zelo dvomim, če bi v 100 letih mogla natisniti vse dokaze iz vašega življenja, da prav **nihče izmed vas ne živi tako, kakor je zahteval Jezus od svojih učencev.**

Nič se ne boj, ne bom se spuščal v podrobno preiskavo vašega življenja. Vsaj vas vidimo vsak dan pred seboj. Če bi nič drugega slabega ne imeli na sebi, že to, kako se oblačite, kako se obnašate, že vaša vnanost sama na sebi je najboljša priča, da vi ne morete biti niti od daleč podobni tistim, katerim je Jezus res dal

oblast učiti in oznanjevati voljo svojega nebeškega očeta. Priprosto, babjeverno ljudstvo seveda že v sami duhovniški obleki gleda neko nadnaravno bitje, nekaj kar ima stalne zveze med to revno zemljo in veličastvom nebes, o katerih pa sami ne veste niti na katerem planetu da so. Ali vi sami pa dobro poznate izreke in sodbo mnogih svetih mož, katerih sodba se glasi tako, da duhovniška obleka sama ne napravi še duhovnika, če ni tisti, ki je v nji, res tudi sam duhovnik, je tak duhovnik podoben igralcu na gledališkem odru, ki igra v vlogi mogočnega kralja, v resnici pa je velik — revež.

Povejte ljudstvu, da **Kristus niti toliko ni imel svojega, kamor bi bil položil svojo trudno glavo,** in nato pokažite ljudstvu svoje farovže, svoje palače, svoja zemljišča, svoje z vsem dobrim prenapolnjene kleti, svoje hranilne knjižnice, svoja debelorejena telesa, svoje demante in bisere in zlatnino. Kdor še potem vidi v vas Jezusove namestnike, ta je na oba očesa slep in kdor je tako slep, temu ni nobene pomoči. — —

(Konec prih.)

LISTEK.

Strašna jed.

(Dalje.)

»Vozili smo se v avstralskih vodah še precej dolgo ob lepem vremenu. Kar naenkrat nas pa napade strahovit vihar tajfun in začne lomiti našo ladjo ter jo metati po valovih, da so začeli hreščati jambori in jaderniki. In res jih je vihar polomil ter nazadnje tudi krmilo, da je ladja kar sempatja plavala, kakor pes, ki je izgubil svojega gospodarja. Ni dolgo trpelo in ladja je nasedla na skrito skalovje, da se nismo nikamor več mogli premakniti.

To je bilo ponoči; in ko je nastopilo jutro, se je veter podel in prav pred seboj smo opazili lep otok. Toda pomagano nam ni bilo s tem nič, kajti čolne je vihar potrgal in vrgel v vodo, plavati je bilo pa predaleč. Ladja sama je bila pa že razpokana in bi lahko vsak čas razpadla, kajti razburkano morje je še vedno visoko valovilo.

Naenkrat pa opazim na obrežju množico črnih možakarjev, ki so stopili v svoje čolne ter plavali naravnost k nam. No, kaj naj počnemo? Vtopiti se, ali pa biti pobiti, je končno vseeno. Zato smo se hoteli raje vdati črncem. Samo da bi nas falotje ne požrli, nam je bilo neprijetno, ker je to vseeno nekaj drugega, kakor krščanski pogreb.

Ko so pa prišli bližje, so nam prijazno migali ter v znak miru vihteli zelene vejice. Nočem reči, da smo jim zaupali, toda kaj naj bi počeli? Pogreba prvega razreda bi končno tudi v vodi ne imeli in slednjič je bilo vendarle mogoče, da so bili črnuharji pošteni, kar se tudi časih zgodi.

Zato smo polagoma stopali v njih čolne, in sicer posamič, ker so bili lahki čol-

nički. Rjavi divjaki so bili pa še vedno dobri in njih ženske, ki jih je bilo nekaj med njimi, so nas celo ljubeznjivo božale po licih. Jaz se pa vendar nisem dal premotiti, kajti oči teh sladkih bab so se kar svetile od dobrega apetita; ravno tako kakor če se pri nas mlado dekle postavi pred slaščičarsko prodajalno; toda nazaj ni bilo več mogoče.

In res, komaj smo pristali k bregu, so nas zgrabili od zadaj in kakor bi mignil, smo ležali zvezani na rokah in nogah drug poleg drugega na travi, kakor snopje, ko se suše. In zdaj tudi nismo več dvomili, da nas bodo požrli.

Pa so nas tudi pojedli, namreč večino od nas; le jaz in par tovarišev smo se še rešili. Natančno povedano, sem nas jaz rešil, in sicer na prav zvižachen način.

Dijaki so oropali našo ladjo vsega, kar se je le dalo spraviti z nje. Žalostno smo gledali, kako so ravnali z našimi dobri mi rečmi, jih trgali, a največkrat niti vedeli niso, čemu bi jih rabili. Med drugimi stvarmi je bilo tudi jako veliko konzervnih škatelj, v katerih je bilo različno meso predelano, da se je lahko dalj časa ohranilo. Te škatlje so duhali in skakali z njimi okoli, ne da bi vedeli, kako bi jih odprli in čemu rabili.

Stoj, sem si mislil, tu imaš priliko, da jim napraviš veliko uslugo in se divjakom prikupiš.

In začel sem jim z glavo in zlasti z očmi kazati, da jim hočem pokazati, kaj je v škatljah in kako dobro je to.

To so končno razumeli, me razvezali in mi dali nekaj škatelj, da jih odprem. To sem tudi umetno storil, ko sem jih poprej dobro ogrel. Nato sem jim dal pokusiti vsemogoče dobre mesne jedi, od navadnega koštruna do najfinejšega fazana in jerebice.

In takoj sem opazil, da jim omake in drugi pridatki izvrstno teknejo, kajti mlaškali so z jeziki in si oblizovali ustnice; meso samo so pa pljunili ven ter spakovali obraze, meni so pa kazali in tudi z udarci dali razumeti, da jim meso ne diši, da je pretrdo, brez okusa in da se ne da primerjati s pečenko, katero so navajeni: in pri tem so kazali name in na tovariše, Tedaj mi je pa prišlo nekaj velikega na misel. Dal sem jim razumeti: če nam, ki smo še ostali živi, puste življenje, jim hočem njih pečenko, katere so bili navajeni, pripraviti in spraviti v konzervne škatlje z ravno takimi omakami in pridatki in te škatlje lahko shranijo kakor dolgo hočejo. In lakota bi potem tako lahko ne nastopila pri njih, tudi če bi imeli dalj časa mir in če bi ne ujeli kake ladje z belokožci.

Kakor hitro so mojo misel razumeli, so začeli veselja kričati ter plesati okrog nas; razrezali so tudi mojim tovarišem vezi in bili smo rešeni. Sicer so nas še zaprli v kletko ter nas stražili, toda to nikakor ni bilo tako hudo, kakor z vrvimi zvezan ležati. In kasneje se nam je čim-

dalje bolje godilo. Drugi dan so napravili naši divjaki velik bojni pohod na sosedni otok in ko so se zvečer vrnili z veliko množico ujetnikov, so nam dali za več dni dela, da smo pripravili od teh meso v konzervne škatlje.

To ni bilo ravno hudo, kajti delo sem dobro razumel in tudi tovariši so se kmalu privadili. Hudo pa je bilo, da smo morali tudi jesti, kar smo pripravili, sicer bi morali lakote poginiti. Ali smo se hoteli vtopiti ali pa bi nas zaklali; za jesti pa nismo dobili nič drugega, ker so vse naše konzerve z ladje spraznili in proč vrgli, da smo imeli več škatelj za človeško meso na razpolago.

Začetkoma se nam je jed studila in jo kar nismo mogli požirati. Zdelo se nam je, kakor bi vsakdo del samega sebe jedel. Saj je naravoznanska posebnost, da se vsak človek rad gleda, zlasti v zrcalu, da rad sliši sebe govoriti, da se rad sebe duha in se tudi rad zagovoljno potiplje, toda da bi samega sebe pokusil, bodisi počene ga ali surovega, za to pa nima veselja.

Ko nas je pa začela pritiskati prava lakota, smo si v tolažbo rekli: Oživiti vendar ne moremo več teh revežev, ki smo jih spravili v škatlje in njih neumrjoči duši tudi ne moremo več škodovati. Kar jemo, je vendar njih posvetno odelo, ki jim ne more nič več koristiti. Sploh so bili pa to tud le divjaki, ki so lahko ponosni na to, da pridejo v želodec poštenega belokožca. To je zanje takorekoč kot pogreb prvega razreda. Predvsem pa velja vedno: v sili hudič muhe žre!

In tako smo začeli previdno pokušavati. Toda, vedi orag, dolgo nismo pokušali in duhali, kajti reč je dišala — dišala — bog mi odpusti, toda kaj tako okusnega ni nihče nas svoj živ dan še jedel. Niti opisati se ne da, kako nežno, okusno je bilo meso in kako prijetno je dišalo! Vesta, kakor meso mlade jerebičke, pa še dosti bolj, da se je kar topilo samo od sebe. Le želel bi vama, da bi tudi enkrat pokusila —

Kar pokrižala sva se pred to mislijo, toda videti njegov leskeči obraz, ki se je kar topil v spominu na slaščice, je že obudilo veselje.

Oči so se mu kar naprej širile in obraz mu je postajal čimdalje bolj skrivnosten in globoko zamišljen, in ko sva si v strahu mislila, kaj ima še skrivnostnega, je naglo izbleknil: »Če mi obljubita še eno steklenico, vama pa dam malo pokusiti.«

Strmela sva v njega, kakor bi ne bil pri zdravi pameti. Ponudba je bila res tako neumna, da sem ga zafrknil z odgovorom: »Prav rada, toda najprej morava videti divjaka, ki ga boš zaklal, če je zadosti dobro rejen.«

Pa me je le dal.

»Tepec,« je rekel, »saj mislim konzervno škatljo, ki jo imam in ki je tudi zadnja. Ko nas je neka angleška ladja rešila z otoka, sem tucat škatelj vzel s se-

boj za spomin. Seveda ne sme nobeden človek vedeti, kaj je v njih, in potem sem vedno ob velikih praznikih, o Božiču, o Veliki noči, na Vseh svetnikov dan pojedel po eno škatljo — oh, kako mi je to dišalo! — in zdaj je še zadnja ostala. Sicer ni velik praznik danes, zame pa le nekaj podobnega, ker moram stražiti to staro barko in bi se sam zelo dolgočasil brez vajine družbe. Poleg tega je še to ugodno, da nas ne more nihče opazovati, če si v kajiti kaj dobrega privoščimo. Torej, če hočeta — namreč še eno steklenico — bom odprl škatljo, saj tudi drugim rad kaj dobrega privoščim.

Zglašala sva se nad tem pregrešnim predlogom; Kovač se je pa le dobrohotno smehljal najinemu ogorčenju. »No, ja,« je dejal ter mlaskal z jezikom, »saj ne moreta še vedeti, kako dobro diši.«

No, prišla nama je nova misel.

»Zanimivo bi bilo,« je rekel tovariš, »pogledati to stvar, kajti taka prilika bi se nama gotovo več ne nudila.«

To se je meni zasvetilo. »Res je,« sem prirdil, »vsak ne more kaj takega videti, če ni ravno bil med ljudožrci.«

(Konec prihodnjic.)

Za zabavo.

Ginljiva židovska molitev.

O, ljubi bog, pazi mene, da se ne oženim; in če se oženim, pazi, da me žena ne bo goljufala; in če bi me goljufala, stori, da tega ne bom zapazil; in če bi to zapazil, bodi milostiv in daj, da si ne bom nič iz tega storil.

* * *

— Kaj pravite? Vi ste socijalni demokrat? Vi, ki imate vsaj stotisoč kron denarja?

= Saj sem ravno zato socijalni demokrat, da bi mi denarja ne vzeli.

* * *

Zdravnik: Kje imate večje bolečine, v prsih ali v glavi?

Bolnik: Oh, v prsih, kar imam v glavi, ni vredno omeniti.

Listnica uredništva.

Gosp. »Popotnik po Temeniški (Šentlovrenski) dolini«: Dopis priobčimo prihodnjic. Da ne bo zaprek, priporočamo v bodoče bolj natančen naslov. — **Dopisniku iz Vinice**: Radi bi priobčili godovno pesmico v čast Juriču Kralju, toda Vas ne poznamo, in na dopise brez podpisa se ne oziramo. — Gg. dopisnike prosimo, da nam saj do srede vpošljejo dopise, ker je list v četrtek že stavljen.

Dopisniku z Daljnega Vrha: Prihodnjic pride vse na vrsto, kajti do takrat bo stvar pojasnjena. Torej potrpite še za zdaj!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 19. aprila 1913.

Linc: 5, 78, 83, 28, 51.

Dvignjene v sredo, dne 23. aprila 1913.

Trst: 12, 13, 22, 82, 90.

Posestvo

obstoječe iz 3 njiv, travnika, vinograda in hoste

se prodaja.

Pojasnila daje:

31

Jože Trinkaš, Kal p. Šentjanž, Dolenjsko.

Pozor!

Pozor!

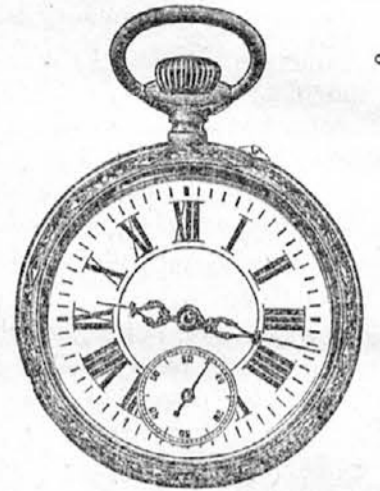
50.000 parov čevljev.

4 pari čevljev za samo 9 kron.

Ker je več velikih tvornic ustavilo plačila, sem bil pooblaščen velik oddelek čevljev daleč pod izdelovalno ceno spraviti v denar. Prodajam torej vsakomur: **2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakove**, usnje rjavo ali črno, galoširano, z močno zbitimi usnjatimi podplati, velecleg., najnovejša fazona, velikost po št. Vsi 4 pari stanejo samo 9 kron. Razpošilja po povzetju **J. GELB, izvoz čevljev, Novi Sandec, Galicija štey. 123.** 32

:: Zamena dovoljena, tudi denar nazaj. ::

Razširjajte „Slovenski Dom“.

! Za birno!

Najboljši nakup solidnih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine;

uhani, Union ure, prstani

F. Čuden

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Lastna tovarna ur v Švici.

Glavni cenik z žepnim koledarjem se pošilja zastonj.

Samo 5 dni iz HAVRE V NEW-YORK

vozi francoski brzoparniki, najkrajša in najcenejša vožnja.

Veljavne vozne listke (šifkarte) za Ameriko in vozne liste iz Amerike nazaj v domovino po najnižji ceni izdaja **ed. Šnarda**

13 Brzoparniki: France, La Provence, La Savoie, La Lorraine, La Touraine, Roshambeau. v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

Samo pet dni! v hiši švedske posojilnice, nasproti „Figovca“.

Priporočamo našim

gospodinjam

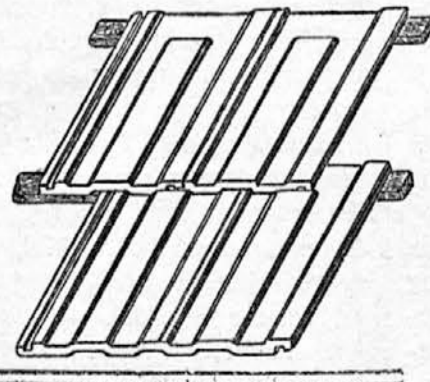
Kolinsko cikorijo

iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

Parna tovarna opeke

v Brdu

p. Vič, tvrdke I. Knez v Ljubljani

priporoča svoje izdelke

:: strojne zidne in ::

vsakovrstne zarezne strešne opeke,

zajamčeno dobre in trpežne kakovosti

po znižani ceni.

Vzorco pošilja brezplačno.

!!! Sprejema zastopnike. !!!